

RAQAMLI IQTISODIYOT

ILMIY-ELEKTRON JURNALI

OAV №0237

ISSN 2181-4430

“

Raqamli iqtisodiyotsiz mamlakat
iqtisodiyotining kelajagi yo'q.

”

Shavkat Mirziyoyev

RITM

RAQAMLI
IQTISODIYOT
TADQIQOTLARI
MARKAZI

7-SON

www.infocom.uz

“Raqamli iqtisodiyot” ilmiy-elektron jurnali

“Raqamli iqtisodiyot” ilmiy-elektron jurnali O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi “Raqamli iqtisodiyot tadqiqotlari markazi” davlat muassasasi davriy nashri bo‘lib, raqamli iqtisodiyot sohasida yangiliklar, iqtisodiyot, axborot texnologiyalari va sun‘iy intellekt sohalarida ilmiy-amaliy tadqiqotlar samaradorligini oshirish hamda raqamli texnologiyalarni joriy qilish orqali iqtisodiy samaradorlikni oshirish jarayonlarini yoritadi.

Jurnal OAK Rayosatining Iqtisodiyot fanlari bo‘yicha dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan

Jurnal har chorakda bir marta elektron shaklda nashr qilinadi va www.infocom.uz saytiga yuklanadi.

“Digital economy” scientific-electronic journal

Scientific and electronic journal “Digital economy” is a periodical publication of the “Digital Economy Research Center” government entity under the Ministry of Digital Technologies of the Republic of Uzbekistan. Scientific and electronic journal illuminates the processes of increasing the efficiency of applied research and increasing economic efficiency through the introduction of digital technologies.

The journal is included in the list of recommended national scientific publications for publication of the main scientific results of dissertations on economic sciences of the Supreme attestation commission.

The journal publishes quarterly in electronic form and uploads to the website www.infocom.uz.

RAQAMLI IQTISODIYOT

ILMIY-ELEKTRON JURNALI

MUASSIS

“Raqamli iqtisodiyot tadqiqotlari markazi” davlat muassasasi

TAHRIR KENGASHI RAISI

Kravchenko Vladimir Vladimirovich

BOSH MUHARRIR

Axmedov Bexruz Ibroxim o‘g‘li

MAS’UL KOTIB

Yusupov Akim Konstantinovich

TAHRIRIYAT A’ZOLARI

Abdurahmonov Q.X.	- i.f.d., akademik	Muxitdinov A.X.	- i.f.n., dotsent
Jo‘rayev A.S.	- i.f.d., professor	Bazarov F.O.	- i.f.d., dotsent
Teshabayev T.Z.	- i.f.d., professor	Ismailov X.M.	- PhD, dotsent
Begalov B.A.	- i.f.d., professor	Xolmuxammedov M.M.	- i.f.d., dotsent
Qodirov A.M.	- i.f.d., professor	Iminova N.A.	- i.f.n., dotsent
G‘oyibnazarov B.K.	- i.f.d., professor	Raxmonov R.N.	- i.f.n., dotsent
Ataniyozov J.X.	- i.f.d., professor	Ismoilova G.F.	- i.f.n., dotsent
Xaydarov N.H.	- i.f.d., professor	Mamadiyarov Z.T.	- i.f.d., dotsent.
Kenjaboev A.T.	- i.f.d., professor	Muxitdinov X.A.	- i.f.n., dotsent
Bazarova S.D.	- p.f.d., professor		

DIGITAL ECONOMY

SCIENTIFIC-ELECTRONIC JOURNAL

FOUNDER

“Digital economy research center” government entity

CHAIRMAN OF THE EDITORIAL BOARD

Kravchenko Vladimir Vladimirovich

EDITOR-IN-CHIEF

Akhmedov Bekhruz Ibrokhim ugli

EXECUTIVE SECRETARY

Yusupov Akim Konstantinovich

EDITORIAL BOARD

Abdurakhmonov K.Kh.	- DSc, academician	Mukhitdinov A.Kh.	- PhD, docent
Juraev A.S.	- DSc, professor	Bazarov F.O.	- PhD, docent
Teshabayev T.Z.	- DSc, professor	Ismailov Kh.M.	- PhD, docent
Begalov B.A.	- DSc, professor	Kholmuxammedov M.M.	- PhD, docent
Kodirov A.M.	- DSc, professor	Iminova N.A.	- PhD, docent
Goyibnazarov B.K.	- DSc, professor	Rakhmonov R.N.	- PhD, docent
Ataniyozov J.X.	- DSc, professor	Ismoilova G.F.	- PhD, docent
Khaydarov N.H.	- DSc, professor	Mamadiyarov Z.T.	- DSc, docent
Kenjaboev A.T.	- DSc, professor	Mukhitdinov Kh.A.	- PhD, docent
Bazarova S.D.	- DSc, professor		

22	MARKAZIY OSIYODA HUNARMANDCHILIKNING TASHKIL TOPISHI VA MEHNAT MUNOSABATLARINING YUZAGA KELISHI <i>Israilova Feruza Nazrillayevna</i>	214
23	ОБЗОР ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЕЕ РАЗВИТИЯ <i>Ниязмурадов Амирбек Толибович</i>	222
MENEJMENT VA MARKETING		
24	KORXONALAR BOSHQARUVIDA KADRLAR SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI <i>Do'stova Aziza Qahramonovna</i>	234
25	КОРХОНАЛАРДА МАРКЕТИНГ СТРАТЕГИЯСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ВА АМАЛГА ОШИРИШ МЕХАНИЗМИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ <i>Ахмедов Икром Акрамович</i>	241
26	IQTISODIY QAROR QABUL QILISHDA EGALIK SAMARASINING O'RNI <i>Eldorbekov G'ofurbek Iskandarbek o'g'li</i>	264
27	QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING INNOVATSION SALOHİYATIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LI <i>Xaydarova E'zoza Shukurullaevna</i>	271
28	O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA JOYLASHGAN RESTORAN UCHUN MAHALLIY MARKETING VOSITALARI <i>Azgarov Abdumutalib Alisher o'g'li</i>	279
29	O'ZBEKISTON TELEKOMMUNIKATSIYA SOHASINI INNOVATSION FAOLIYATINI JORIY HOLATINI BAHOLASH <i>Xojiyeva Nazokat Davronbekovna</i>	289
30	KICHIK BIZNESNI YIRIKLASHTIRISHNING MAVJUD MUAMMOLARI: YECHIMI VA TAKOMILLASHTIRISHNING YO'LLARI <i>Xursanaliyev Boburmirzo Farhod o'g'li</i>	302
31	ХУЛҚ-АТВОР МАРКЕТИНГИ <i>Тилляходжаев Азизхон Алохонович</i>	314
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA, RAQAMLASHTIRISH		
32	MUZEY PEDAGOGIKASI VA AXBOROTLASHTIRISH TEXNOLOGIYASI <i>Nigmatov Alisher Xayrulla o'g'li</i>	333

MUZEY PEDAGOGIKASI VA AXBOROTLASHTIRISH TEXNOLOGIYASI

Nigmatov Alisher Xayrulla o'g'li

Chirchiq davlat pedagogika universiteti "O'zbekiston tarixi" kafedrası o'qituvchisi

alishernigmatov911@mail.ru

Annotatsiya: Mazkur maqolada hozirgi zamonda juda rivojlanayotgan muzey pedagogikasi va uni axborotlashtirish texnologiyasi, virtual muzeylar ularning ta'lim jarayonidagi o'rni va afzalliklari haqida ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: *muzey, texnologiya, pedagogika, axborotlashtirish, virtual muzey, ta'lim.*

ПЕДАГОГИКА МУЗЕЯ И ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ

Нигматов Алишер Хайруллоевич

Чирчикский государственный педагогический университет

Преподаватель кафедры "История Узбекистана"

alishernigmatov911@mail.ru

Аннотация: В данной статье представлена информация о развивающейся в настоящее время музейной педагогике и технологиях ее информатизации, о роли и преимуществах виртуальных музеев в образовательном процессе.

Ключевые слова: *музей, технология, педагогика, информатизация, виртуальный музей, образование.*

MUSEUM PEDAGOGY AND INFORMATIZATION TECHNOLOGY

Nigmatov Alisher Khayrullayevich

Chirchik State Pedagogical University Teacher of the Department "history of Uzbekistan"

alishernigmatov911@mail.ru

Annotation: This article presents information about the museum pedagogy and technology of its informatization, the role and advantages of virtual museums in the educational process.

Keywords: *museum, technology, pedagogy, informatization, virtual museum, education.*

KIRISH

O'zbekiston 1991-yilda mustaqillikka erishganidan so'ng madaniy sohada, shu jumladan, boy o'tmish merosimizni o'rganish, saqlash hamda uni keng xalq ommasiga targ'ib etish borasida katta o'zgarishlar yuz berdi.

Vatanimiz ijtimoiy hayotidagi o'zgarishlar, yangilanishlar qatorida O'zbekiston hududidagi muzeylar faoliyati qayta tashkil etildi. O'zbekiston Respublikasining "Muzeylar to'g'risida"gi Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti Islom Karimovning 1998-yil 12-yanvarda "Muzeylar faoliyatini tubdan yaxshilash va takomillashtirish to'g'risida"gi Farmoni, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1998-yil 5-martda qabul qilingan "Muzeylar faoliyatini tubdan qo'llab-quvvatlash masalalari to'g'risida", 2014-yil 11-iyuldagi "Davlat muzeylarining bolalar va ularning ota-onalariga ochiqqligini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida" Qarorlari qabul qilinganligi ko'rishimiz mumkin. Mamlakatimiz hududida mavjud bo'lgan muzeylar faoliyatini takomillashtirish, ularni xalqning ma'naviy-axloqiy kamolotida tutgan o'rnini yanada oshirish maqsadida "O'zbekmuzey" jamg'armasi tuzilgan. Hozir mamlakatimiz hududidagi turli muassasa, korxona, qurilish tashkilotlari, qishloq, jamoa boshqaruv xo'jaliklari qoshida, shahar, tuman, viloyat markazlarida, xalq ta'limi tizimida jami 1200dan ortiq muzeylar bo'lib, ularning eng yiriklari poytaxtda joylashgan. Shu bilan birgalikda o'nlab yozuvchilar, shoirlar, rassomlar, olimlar va mashhur san'at arboblarning uy muzeylari ham faoliyat ko'rsatib kelmoqda [1].

ADABIYOTLAR TAHLILI

O'zbekistan Respublikasi birinchi Prezidenta Islom Karimovning "Ona yurtimiz baxtu iqboli va buyuk kelajagi yo'lida xizmat kilish – eng oliy saodatdir" nomli asarida "Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, matematika, fizika, kimyo, sanoat, menejment - bo'larning hammasi kerak, albatta. Lekin, avvalambor tarixni bilish - bu hayotiy zarurat. Hayotni – bilish, biz qaysi asrda yashayotganimizni anglash - bu hammamizning burchimiz. Ya'ni, hayotdan oyog'i uzilgan, real vokelikdan uzoqlashgan odam xech qachon o'z maqsadlariga erisha olmaydi. Yerdan yashaydigan odamning hayoti shu zamin, mana shu tuproq bilan bog'liq bo'lishi kerak, u shu tuproqni ko'ziga surib, uning ertangi kunini yanada obod qilishga xarakat qilib yashashi zarur", - ekanligi alohida ta'kidlangan. Bundan bilishimiz mumkinki, bizning tariximizni o'zida saqlab kelayotgan muzeylar faoliyatini chuqurroq tahlil qilib, tariximizni bilishimiz talab etiladi [2].

Muzeylarning ta'limiy-tarbiyaviy vazifasidan kelib chiqqan holda uning amaliy ahamiyatini oshirishga xizmat qiluvchi pedagogikaning yangi sohasi demakdir.

Muzey pedagogikasiga alohida ehtiyoj sezilmoqda, chunki hozirgi davrda turli yoshdagi bolalar bilan muzey va ta'lim muassasalari o'rtasidagi aloqa aniq bir maqsadga yo'naltirilmagan holda olib borilmoqda. Muzeylar o'sib kelayotgan yosh avlodni moddiy-ma'naviy merosga hurmat ruhida tarbiyalashda madaniy-tarixiy, tabiiy-ilmiy qadriyatlarni o'zida jamlaydigan ijtimoiy institut hisoblanadi. Shuning uchun ham muzey va maktablarning ta'lim sohasidagi faoliyatiga tizimli va dasturlashtirilgan holda yondashish talab etiladi.

Hozirgi zamon axborot va kompyuter texnologiyalarining imkoniyatlari, global internet tarmogining paydo bo'lishi va insoniyatning ko'p qirrali faoliyatiga kirib borishi munosabati bilan yanada keskin ortib ketdi. Shu sababli muzeylarning virtual korinishlarini tashkil qilib yosh avlod vakillarini masofadan turib muzeylar faoliyati bilan tashkil etilishi kerakligi hozirgi kunning dolzarb muommolaridan biridir. Muzeylarni virtual ko'rinishda tashkil etish nafaqat yoshlar, balki chet ellik turistlarni ham o'ziga jalb eta oladi.

METODOLOGIYA

Muzey pedagogikasining o'ziga xos jihati – norasmiylik va ixtiyoriylik. O'qitishning o'ziga xos xususiyati sifatida o'quvchilarning o'z qobiliyatlarini maksimal darajada amalga oshirish va qiziqishlarini qondirishga imkon berishi aks etadi. O'quvchilarning muzey materiallari bilan ishlashini tashkil etish ularning fan, texnika, texnologiya, ijodiy sohada egallagan bilim, ko'nikma va malakalarini integratsiyalash zaruriyatini yuzaga keltiradi. Virtual muzeyni yaratish ikkita metodikaning – muzey pedagogikasi va zamonaviy axborot texnologiyalariga asoslanadigan loyihalar metodi integratsiyasi natijasida yuzaga keladi.

Virtual muzey veb saytlarning shunday turiki, unda muzeydagi materiallar ko'rgazmasi amalga oshiriladi. Virtual muzeylarning afzalligi shundaki, ular eksponatlarni saqlash, himoyalash, keng, tez va osonlik bilan ommaga taqdim etishni internet texnologiyalari yordamida amalga oshiradi.

Birinchi veb-sayt muzeylari, ya'ni virtual muzeylar internetda 1991-yilda paydo bo'lgan. Dastlab virtual muzeylar haqiqiy muzeylarning saytlari bo'lgan bo'lsa, keyinchalik shaxsiy veb-sayt muzeylar paydo bo'la boshladi. Birinchi shaxsiy virtual muzeylar 1994-yilda paydo bo'lgan, lekin barcha rasm to'plamlari ham virtual muzey bo'la olmaydi. Virtual muzeylarning to'plamlari ikkita o'ziga xos xarakteristikaga ega bo'lishi kerak. Bu virtual turlar va eksponatlarning mukammallashgan qidiruvidir. Birinchi bo'lib virtual muzeylarning afzalligini ko'ra bilgan odam Microsoft firmasi rahbari Bill Geyts bo'lgan.

“Virtual ekskursiyalar” – real muzey ekskursiyalaridan farq qilib, o'quvchilarga muzey fondlariga virtual sayohat qilish imkoniyatini beradi. Bunda ular real hayotda ko'ra olmaydigan muzeylarga sayohat uyushtira olishadi. O'quvchilar virtual

muzeylarga sayohat qilish orqali ma'naviy merosning tarixiy ildizlarini anglaydilar, tarixiy, adabiy, san'at namunalarini bir butun, yaxlit ma'naviy meros sifatida tushunishga erishiladi. Demak, virtual muzeylar bilan o'quvchilarning mustaqil ishini tashkil qilish o'qituvchining yordami va ko'rsatmasi orqali amalga oshirilishi umumta'lim fanlari dasturlariga muzey pedagogikasini keng targ'ib etishni talab etadi. Bu esa o'quv dasturlariga muayyan o'zgartirishlar kiritilishiga olib keladi. Bunday ishlarni olib borish ancha samarali hisoblanadi. Tadqiqot doirasida quyidagi texnologik bosqichlar asosida "Arxeologiya" virtual muzeyi yaratildi va amaliyotga tatbiq etildi: izlanishga doir: O'zbekiston tarixi davlat muzeyi, Amir Temur va temuriylar tarixi davlat muzeyi hamda Toshkent davlat pedagogika universiteti qoshidagi "Arxeologiya" muzeyi materiallari bilan tanishish, ularni davrlarga ajratish, arxeologik olimlar bilan uchrashish, arxeologik yodgorliklarga xarakteristika yozish, amaliy: virtual muzey fondini, ilmiy va badiiy qimmatga ega virtual muzey ekspozitsiyalarini, CMS tizimlari va HTML muharriri yordamida veb-saytni yaratish; tatbiqiy: yaratilgan veb-sayt muzeyni umumiy o'rta ta'lim maktablari o'quv-tarbiya jarayoniga tatbiq etiladi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

"Arxeologiya" virtual muzeyidan barcha guruhlarining tarbiyaviy soat mashg'ulotlari hamda "Odobnoma", "Vatan tuyg'usi", "Tarix", "Milliy istiqlol g'oyasi va ma'naviyat asoslari" fanlarini o'qitish jarayonida keng foydalanildi. "Arxeologiya" virtual muzeyidan foydalanishga doir faoliyat quyidagi algoritmik ketma-ketlikka asoslanildi: o'quvchilarga axborotlarni taqdim etish: o'quvchilarni virtual muzeydagi axborotlar bilan tanishtirish, guruh rahbarlari, fan o'qituvchilari mashg'ulotlar jarayonida virtual muzeyga o'quvchilarning sayohatlarini tashkil etishdi va axborotlar ustida ishlash jarayoni amalga oshirildi; o'quvchilarni faoliyatga jalb etish: yosh guruhlari bilan bog'liqlikda virtual muzeyga sayohat amalga oshirib bo'linganidan so'ng o'quvchilarga o'z taassurotlarini bayon, insho, esse, taqdimot, loyiha ko'rinishlarida ifoda etish uchun sharoit yaratildi.3]

Axborot texnologiyalarini ta'lim jarayonida qo'llashning pedagogik-psixologik omillari O'zbekistan Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2002 yil 6 iyunda qabo'l qilgan «Kompyuterlashtirishni yanada rivojlantirish va axborot kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida»gi [4] Qarori axborotlashtirishning milliy tizimini shakllantirish, barcha sohalarda zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etish va undan foydalanish, jahon axborot resurslaridan baxramand bo'lishni kengaytirishga zamin yaratadi. Bu o'z navbatida muzeylar faoliyatini ham yanada rivojlantiradi. Muzeydan o'rin olgan eksponatlarni axborot resurslar markaziga joylashtirish va bu orqali masofaviy tanishish imkonini beradi.

Muzey eksponatlari va ularning tarixiga qiziqish uyg'otish muzeyning o'ziga ham tashriflarni ko'payishga sababchi bo'ladi.

Bilim olishning zamonaviy texnologiyasi sifatida o'rganish, muzey ekskursiyasi jarayonida masofaviy tanishishdan foydalanish bugungi kunning dolzarb vazifalaridandir.

Masofadan turib tanishuvni rivojlantirish sohasida bevosita shug'ullangan va ishlayotgan, ushbu sohada ko'p yillik internetdan foydalanish tajribasiga ega bo'lgan jahonning yetuk olimlari tomonidan bajarilgan ishlarni tadqiq qilish natijalaridan keng foydalanish o'rinlidir.

Muzeyda o'quvchilar ko'proq erkinlik va mustaqillikni yoqtiradi. Ularga qo'l bilan ushlab ko'rish va eksponat bilan muloqotga kirishish imkoniyatini yaratish darkor, chunki aynan eksponat nusxalari, maketlari va mulyajlari o'quvchilar uchun hech narsaga tenglashtirib bo'lmaydigan o'quv materiali hisoblanadi. Shu bois ko'plab muzeylar o'z zallarida bolalar uchun eksponatlarning nusxalarini yasab, ularga predmetlarni sinab ko'rishga imkon yaratadi. Tarixiy shaxslar kiyimini kiyib ko'rish yoxud zadogon ayolning taqinchoqlarini taqib ko'rish, kulolchilik charxida ko'zalarni yasab ko'rish o'quvchida katta taassurot uyg'otadi.

Shu boisdan muzeylarda gologramma tizimini ham qo'llash mumkin. **Golografiya** (yun. holos — butkul, to'liq va ... grafil) — to'lqinlar interferensiyasidan foydalanib buyumning fazoviy (hajmiy) tasvirini hosil qilish usuli [5] hisoblanadi. Bu usullar orqali muzey eksponatlarini shakllantirish muzeyga tashrif buyuruvchilarni qiziqishini yanada ortirib, ular sonini ko'payishiga sabab bo'ladi.

Og'zaki ravishda materiallarni o'zlashtirish kursatkichi 10%, bo'lgan sharoitda muzeylarga ekskursiyasi bu jarayoni samarasini yanada oshiradi. Maktablarda muzeylar bilan tanishuv materialni ko'rgazmali shaklda taqdim etish lozim.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ko'rsatmalilik — o'qitish va tarixiy bilimlarning o'rganishning ko'rsatmali usuli, o'qituvchi bayonining manbai va uni ko'rsatmali bo'lishi, uning o'quvchilardagi aniq, tayyor obrazlarga suyana bilishi, o'quv vositasi materialini bayon qilish vaqtida ko'rsatmali qurollardan foydalanish va ko'rsatmali qurollar vositasida o'quvchilarning bilish faoliyatini faollashtirish hamda ularning o'rganilayotgan tarixiy faktlarni, voqea va xodisalarni aynan o'zini yoki ularning tasvirlarini ko'rish yordamida o'rganishlari tushuniladi.[6]

Hozirgi kunda ko'plab xorijiy muzeylar teatrlashtirilgan sahnalardan foydalanmoqda. Bu ayniqsa, tarix va texnika muzeylarida samarali natija beradi. Mazkur tomoshalar bir guruh muzey xodimlarining ma'lum bir davrni o'zida aks ettiruvchi qahramonlar obraziga kirishi yoki ekskursovodlarning mavzu bo'yicha libos

kiyishi bilan namoyon bo'ladi. Bu sahnalar bolalarni jalb qilishda, ularning tarixiy tafakkurini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

J. Ismailova ta'kidlab o'tganidek, umuman hozirgi zamonaviy muzeylar bolalar bilan ishlashning turli metodik usullarini ishlab chiqmoqda. Ularning soni va masshtabi juda keng bo'lib, har bir muzey o'zining xususiyati va faoliyati mazmunidan kelib chiqqan holda ish tutadi. Yangi yo'nalishdagi barcha loyiha va strategiyalar o'quvchilarning muzeyga bo'lgan qiziqishini orttiradi, dunyoqarashini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi [7].

Ta'lim tizimida axborot texnologiyalarining jadal sur'atlar bilan joriy etilishi zamonaviy. texnologiyalarning qo'llanish sohalarini kengaytiradi. Ayni paytda ta'limda zamonaviy axborot texnologiyalarini rivojlanayotgan yo'nalishlarini alohida ta'kidlash mumkin. Ular quydagilar:

1. O'quv maqsadlaridagi dasturiy vositalarning imkoniyatlarini o'qitish vositasi, o'rganish asosi va axborotlarni qayta ishlash vositasi sifatida joriy etish.

2. O'quv-metodik majmualar yaratishda, o'quv-namoyish asboblari va kompyuter vositalari imkoniyatlarinsh integratsiyasi.[8]

Bunday majmualardan foydalanish o'quvchiga o'rganilayotgan jarayon haqidagi axborotlarni jamlash, saqlash, jarayonlarning qonuniyatlarini va mohiyatlarini ochib berishga yordam beradi. Zamonaviy texnologiyalar negizidagi o'quv-namoyish majmualarining o'qllanilishi individual va jamoaviy eksperiment faoliyatni tashkil etishga zamin yaratadi. Bu esa, o'quvchida intellektual va ijodiy salohiyatini rivojlantirish va mustaqil bilim olish imkoniyatini yaratadi.

3. Multimedia tizimlarini yaratishda, kompyuterlar va audio-video axborotlarni uzatish vositalari imkoniyatlarining integratsiyasiga erishish. Bunday tizimlar o'zida dasturiy-apparat vositalar va asboblarni majmuasini mujassamlashtirib, axborotning turli (matn, grafika, ovoz, tasvir) ko'rinishlarini birlashtiradi va foydalanuvchi bilan interfaol muloqotni tashkil etad.[9]

Multimedia tizimlaridan foydalanish, faol o'qitish metodlari va shakllarini joriy etishni ta'minlaydi, axborotlarning qabul qilinish darajasini oshiradi. Bu orqali yoshlarni tarixga qiziqishini yanada oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. B. Xodjayev. Muzey pedagogikasi: taraqqiyot tarix va istiqboli "PEDAGOGIKA" ilmiy-nazariy va metodik jurnal 2016. 4-son. Bet-15-22.

2. Каримов И.А. Она юртимиз бахту икболи ва буюк келажаги йулида хизмат килиш - энг олий саодатдир / - Тошкент: «O'zbekiston» НМИУ, 2015. - 110 бет.

3. B. Xodjayev. Muzey pedagogikasi: taraqqiyot tarix va istiqboli "PEDAGOGIKA" ilmiy-nazariy va metodik jurnal 2016. 4-son. Bet-15-22.

4. <https://lex.uz/docs/-6379056>

5. www.wikipedia.org

6. Sa'diev A. O'zbekistan xalqlari" tarixini o'qitish. T. 1993. "O'qituvchi" 126-bet

7. Исмаилова Ж. Музей педагогикаси: тарихи, бугуни ва истикболи // Ўзбекистон музейлари истикболи. – Тошкент: Akademnashr, 2013. – Б. 20.

8. N.A. Shermuxamedova, Ilmiy-tadqiqot metodologiyasi. T. "Fan va texnologiya" nash, 2014, 403-407 betlar.

9. Нигматов, А. Х. (2021). МУЗЕЙНАЯ ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИИ ИНФОРМАТИЗАЦИИ. ББК 72 К 59, 79.

**O‘zbekiston matbuot va axborot agentligining №0237 raqamli
guvohnomasi bilan OAV sifatida davlat tomonidan tasdiqlangan**

**Jurnal OAK Rayosatining Iqtisodiyot fanlari bo‘yicha dissertatsiyalar asosiy
ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga
kiritilgan**

RAQAMLI IQTISODIYOT

Ilmiy-elektron jurnali

DIGITAL ECONOMY

Scientific-electronic journal

Telefon: +998 55 501 03 02

E-mail: info@infocom.uz

Website: <https://infocom.uz>

<https://derc.uz>

Manzil: 100170, Toshkent shahri, Mahtumquli ko‘chasi, 1-a uy.

ISSN 2181-4430

“RITM” DM

2024

Jurnal OAK Rayosatining Iqtisodiyot fanlari bo'yicha
dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya
etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

RITM! RAQAMLI
IQTISODIYOT
TADQIQOTLARI
MARKAZI

+998 55 5010302
t.me/DiEconomy
www.infocom.uz
info@infocom.uz

2024